

Zápis z 13. jednání Výboru pro koordinaci regulace oboru vodovodů a kanalizací
ze dne 5.12. 2018

Místo konání: MZe

Přítomní členové: podle přiložené prezenční listiny.

(Tajemník výboru: Ing. Radek Hospodka – MZe; přítomní hosté: Ing. Želmíra Macková, MBA – MZe, Ing. Tomáš Trojek – MF, Ing. Lukáš Teklý – MF, Ing. Marie Janečková - MF, Ing. Jakub Němec – SFŽP)

I. Úvod

Předseda Ing. Aleš Kendík přivítal přítomné a zkonstatoval, že Výbor VaK je usnášeníschopný. (Přítomných 9 členů s hlasovacím právem z celkového počtu 13, tj. více než 2/3.) Žádný z přítomných členů neprojevil nesouhlas s přítomností pozvaných hostů.

Následně informoval členy Výboru VaK ohledně žádosti Ministerstva vnitra účastnit se na jednáních Výboru VaK jako pozorovatel. Žádný z přítomných členů Výboru VaK neměl námitek. Výbor VaK vzal uvedenou informaci na vědomí.

II. Námety změn pro aktualizaci pravidel věcného usměrňování cen vody pro rok 2020

Obdržené náměty od členů Výboru VaK byly podle dohody doručeny MF předem. Zástupce MF informoval přítomné, že MF projednávalo problematiku možného zařazení nákladů na příspěvky na penzijní připojištění a životní pojištění mezi ekonomicky oprávněné náklady s jeho předkladatelem ČMKOS a zástupci zaměstnavatelů, SOVVI, SOVAK, a Malá voda. MF zastává nadále názor, že se nejedná o ekonomicky oprávněné náklady, nicméně řešením je jednoznačná specifikace těchto nákladů jako ekonomicky neoprávněných v cenovém výměru MF. MF zajímá názor ostatních členů na tuto problematiku. Dalším tématem k diskusi je způsob přístupu k regulaci MŽP, MF a MZe zejména v oblasti kalkulace cen a odpisů infrastruktury. MF nabídlo zřízení užší pracovní skupiny, která bude intenzivněji zkoumat podobnosti a odlišnosti finančních modelů a možnosti sjednocování přístupů k regulaci cen pro vodné a stočné MF, MŽP a MZe. Následně se zástupce MF vyjádřil k předloženým námětům na změny v cenovém výměru pro rok 2020. Kromě už uvedeného návrhu ČMKOS předložilo předem další návrhy pouze MZe. První námět se týkal položky č. 2 části II. výměru bodu 12., který povoluje zahrnutí prostředků na obnovu do přiměřeného zisku. MF odůvodňuje existenci tohoto bodu možností řešení nerovného postavení vlastníků ve smíšeném modelu a vlastníků v oddílném modelu v otázce nástrojů na tvorbu dostatečné výše prostředků na obnovu. Vlastník v oddílném modelu má možnost vytvářet si další finanční zdroje v oblasti nájemného, které je podporováno také cenovým výměrem, který specifikuje, co všechno si vlastníci infrastruktury můžou zahrnout do nájemného. Naproti tomu vlastníci ve smíšeném modelu mají možnost akumulovat prostředky na obnovu pouze z odpisů z historických cen pořízeného majetku, které svou výší neodpovídají současným podmínkám. I z toho důvodu, že se jedná o navyšování zisku, tak MF vyžaduje přísné

sledování, což je zabezpečeno podmínkou ročního užití těchto prostředků. Pokud by se neustále opakovaně vytvářel zisk, tak by se to mohlo zřejmě ztrácet někde v plánu financování obnovy po době pěti a více let. Proto je nutné, aby byl tento zisk adresně pokryt potřebnou investiční akcí. Další dotaz týkající se vyloučení obnovy formou nové investice z tvorby prostředků na obnovu v přiměřeném zisku, se týká více dořešení problémů s definováním samotného pojmu obnova, který v sobě zahrnuje opravy, modernizaci, rekonstrukci a pořízení nového majetku. Druhý námět MZe se týkal potřeby regulace servisních služeb, jak bylo již konstatováno na posledním jednání Výboru VaK. Samozřejmě bude potřebné sledovat naplnění podmínky § 1 odst. 6 zákona o cenách (specifické činnosti v monopolním prostředí s narušenou konkurencí). Dále MZe navrhuje, aby se do cenového výměru zavedla povinnost uvádět 100% výši ekonomicky oprávněných nákladů. MF je názoru, že cenová regulace (resp. cenová kontrola) je založena na tom, že se prokazují ty náklady, které skutečně jsou věrohodně zachyceny v účetnictví a byly skutečně vynaloženy na reprodukci zboží (pitná voda, odpadní voda). V případě, že by byl požadavek na zahrnování do kalkulace 100% ekonomicky oprávněných nákladů, mohlo by v případě některých nákladových položek dojít k rozporu z § 2 odst. 1 zákona o cenách, který stanoví, že cena zahrnuje zcela nebo zčásti náklady spojené s dodaným zbožím a případný zisk. MF chápe, že z hlediska benchmarkingu se jedná o oprávněný a logický požadavek, ale zastává názor, že by tyto požadavky měly být obsaženy v rámci pravidel pro poskytování informací pro benchmarking a nemají se promítat přímo do pravidel cenové regulace, tak jak MZe navrhuje.

Na základě předchozích jednání se SOVAK, zástupce MF zmínil námět týkající se problematiky pravidel pro uplatňování dvousložkové ceny pro vodné a stočné. V tomto roce bylo přijato rozhodnutí o navýšení stropu pro pevnou složku pro vodu předanou. V EU řada členských států umožňuje používání dvousložkové ceny. MF sdělilo, že v ČR využívá dvousložkovou cenu pouze 6 subjektů ze skupiny TOP 50, a to z důvodu nízkého procenta pevné složky. Do budoucna by regulace neměla vytvářet umělou bariéru ve formě nízké hodnoty pevné části dvousložkové ceny, a to i z důvodu, že bude nutno řešit problematiku úspor vody a sucha. Cena by měla odrážet alokaci nákladů, které jsou spojeny s charakterem odběrného místa, a zabránit skrytému dotování ceny, kdy odběratelé s větším množstvím odběru nesou ve vyšší míře fixní náklady. Navýšení tohoto podílu navrhuje MF zvážit, a to na základě materiálu, který MF předloží. Materiál bude mapovat problematiku dvousložkové ceny a její řešení v zahraničí a také propočet, jak by se změnila struktura plateb u různých odběratelů. V žádném případě, by se nejednalo o navýšení tržeb, jednalo by se o spravedlivé rozložení nákladů podle toho, jaké náklady jsou dodávkou do příslušného odběrného místa vyvolány.

Druhým zmíněným námětem MF, o kterém členové Výboru VaK nebyli předem informováni, je otázka dalšího přístupu k řádku 4.4. Prostředky obnovy. Problém vidí v nesystematickém zařazení položky v kalkulaci nákladů, protože se nejedná o nákladovou kalkulační položku a mělo by se jednat o další složku ceny, která by měla být vyvedena z vlastní nákladové kalkulace a uváděna v rámci příslušných příloh k vyhl. č. 428/2001 Sb., např. možností je uvádět tento řádek v tabulce č. 2 těchto příloh. Došlo by k odstranění pochybností vodárenských subjektů o tom, že nedokáží naplnit požadavek podložit hodnoty kalkulovaných nákladů hodnotami v účetnictví, protože to za současných podmínek není dobře splnitelné.

Diskuze:

Předseda Výboru VaK, otevřel diskusi, poděkoval za komentář a požádal MF, aby předložilo písemné náměty na změnu cenového výměru všem členům Výboru VaK, aby se k nim mohli vyjádřit. Téma dvousložkové ceny je v poslední době často diskutováno a při zvažování využití tohoto principu cenotvorby, by se nemělo zapomínat i na fakt, že obor vodovodů a kanalizací, by měl být solidární. Prvně se zaváděla dvousložková cena před více než patnácti lety, což následně způsobilo nárůst ceny pro některé koncové odběratele. Proto je nutné vypracovat zmiňovanou analýzu dopadu zavedení dvousložkové ceny. Problematika řádku 4.4 je komplexnější, a proto by bylo vhodné, aby ji dopracovala navrhovaná užší pracovní skupina za MZe, MF a MŽP.

Dále byla diskutována problematika uznatelnosti nákladů na penzijní připojištění. Na základě předchozích jednání ČMKOS a MF, požaduje ČMKOS, aby bylo jednoznačně v cenovém výměru uvedeno, jestli se jedná o oprávněný náklad nebo ho MF neuznává. Bylo konstatováno, že u ostatních síťových odvětví, se náklady vzniklé v souvislosti s benefity zaměstnanců nepovažují za ekonomicky oprávněné náklady. V případě, že MF v cenovém výměru jednoznačně označí náklady na zaměstnanecké benefity jako ekonomicky neoprávněné náklady, ČMKOS upozorňuje, že budou muset zaměstnavatelé na základě kolektivních smluv započíst prostředky na benefity do mezd, což odhadem způsobí nárůst ceny pro vodné a stočné o cca 0,6%. Důležité však je, aby bylo rozhodnutí MF jednoznačně vyjádřeno v cenovém výměru. Podle dostupných informací existuje judikatura, která uvádí, že penzijní připojištění zaměstnanců v odvětvích přirozeného monopolu nemá být součástí ekonomicky uznatelných nákladů. Byl vznesen dotaz, jestli má být rozhodnutí o ekonomické oprávněnosti nákladů benefitů jednoznačně uvedeno v cenovém výměru pro rok 2020. Zaznělo doporučení, aby se situace řešila jednoznačně, aby s tím dotčené subjekty mohly pro rok 2020 počítat. Zástupce MF upřesnil, že se nejedná o změnu legislativy, ale pouze jenom o jednoznačnou deklaraci existujícího stavu v oboru. V rámci diskuze byla přiblížena historie vývoje problematiky neuznatelnosti nákladů na benefity ze strany MF. Náklad na tyto benefity nebyl nikdy striktně uveden jako ekonomicky oprávněný či naopak ekonomicky neoprávněný náklad. Zástupce ČKOMS upřesnil, že do roku 2010 nebyly uznány příspěvky na penzijní pojištění jako ekonomicky oprávněný náklad, od roku 2010 byla tato položka z cenového výměru odstraněna, takže ji lze považovat za ekonomicky oprávněný náklad. Ani v současnosti v cenovém výměru jednoznačně určení pro následné posouzení tohoto nákladu není.

Předseda Výboru VaK navrhl členům výboru, aby hlasovali o doporučení Výboru VaK v rámci zjednodušení situace, jednoznačně vyjádřit v cenovém výměru pro rok 2020 ekonomickou oprávněnost, nebo neoprávněnost nákladů spojených se zaměstnaneckými benefity.

O předloženém návrhu proběhlo hlasování:

Pro: 9

Zdržel se: 0

Proti: 0

Závěr:

Výbor VaK doporučuje MF, aby v cenovém výměru pro rok 2020 jednoznačně uvedlo, jestli se náklady spojené se zaměstnaneckými benefity považují za ekonomicky oprávněné, nebo neoprávněné.

Dále byly diskutované předem poslané návrhy MZe. Návrh týkající se řádku 12., bylo by dobré, aby bylo možné prostředky zahrnuté do zisku za účelem realizace obnovy, možné použít také v ostatních letech, nejen v daném roce. Důvodem je, aby použití uvedené položky bylo dostupné i menším vlastníkům. V diskusi zaznělo stanovisko Hospodářské komory ČR, že se ztotožňuje se stanoviskem MF.

K dalšímu návrhu MZe, týkajícího se regulace servisních smluv, zazněl názor, že bude důležitá diskuse o výši objemu prostředků na kalkulační položce 5. 2., od kterých by měl poskytovatel servisních služeb podléhat regulaci. Zazněl návrh, že i tímto problémem by se měla zabývat společná užší pracovní skupina.

Už déle diskutovaná problematika vykazování veškerých ekonomicky oprávněných nákladů do kalkulace ceny byla ze strany zástupců MF dále vysvětlována, že není možné tento požadavek zavést do cenového výměru, protože popírá podstatu zákona o cenách. Zazněly návrhy, že by to mělo být spíše předmětem požadavku uvádět tyto ceny v rámci vykazování pro potřeby MZe. Je otázkou, který dokument by měl k tomu nabádat. Zákon o cenách nenutí prodávajícího, aby do cenové kalkulace uplatnil cenu povinně zahrnující veškeré náklady. Zástupce MZe konstatoval, že s přihlédnutím k dosažení samofinancovatelnosti, vlastně zákon o cenách popírá tento záměr regulace. MZe považuje za důležité je vyjádřit, aby konečný spotřebitel věděl o výši nákladů souvisejících s poskytovanou službou. Pokud vlastník chce dotovat konečnou cenu, má možnost to udělat prostřednictvím záporného kalkulačního zisku. Dotace ze strany obcí jsou pro MF problémem vzhledem k jiným zákonům. Diskutovaný požadavek by způsoboval problém i cenovým kontrolám. Problematice se může blíže věnovat pracovní skupina.

Dále v diskusi zazněl návrh, na změnu výše pevné složky dvousložkové ceny. Fixní náklady dosahují přibližně 80% a fixní náklady by měly být podepřeny fixními příjmy. Pracovní skupina Hospodářské komory ČR navrhuje zvýšit pevnou částku na výši 45%. Nedojde k navýšení konečné ceny spotřebitele. Zazněl názor, že před případnou úpravou výšky pevné složky by měla být vypracována analýza dopadu. Příliš vysoké procento fixní části může vést k plýtvání s vodou. Případná změna pevné složky by mohla být upravena nejdříve k roku 2021. Následně zazněl nový návrh ze strany zástupce Hospodářské komory ČR, aby byla pevná složka zvýšena na 30% už pro rok 2020, tak jako je to u vody předané. Předseda Výboru VaK navrhl, že ukončí diskusi k předloženému návrhu s tím, že Výbor VaK se bude tímto zabývat až na základě výsledků analýzy. Předseda Výboru VaK požádal MF, aby dopředu všem členům poslali náměty na změny cenového výměru, o kterých by měl Výbor VaK hlasovat, a také analýzu o možném vlivu zvýšení pevné části dvousložkové ceny. Výbor VaK se vrátí k projednání možného navýšení pevné části dvousložkové ceny na základě výsledků předložené analýzy.

III. Analýza výpočtu zisku v jednotlivých modelech provozování, zpětná vazba

III.1. *Doplnění problematiky, finanční nástroj OPŽP – Zjednodušený finanční model*

V souladu se závěrem předchozího zasedání Výboru VaK, zástupce OPŽP prezentoval zásady zjednodušeného finančního modelu pro vyšší motivaci efektivního fungování provozovatelů. Historicky vznikl první model na základě požadavků EU, jako podmínky pro

možnost čerpání dotací do oboru vodovodů a kanalizací. Model může sloužit i jako inspirace pro celoooborovou regulaci a zvýšit motivaci pro provozovatele.

Model reflektuje pět požadavků podle podmínek přílohy č. 6 OPŽP. Model používá členění kalkulačních nákladů podle vyhlášky MZe. Pracuje se stropem na příjem provozovatele, kdy se v rámci výsledků soutěže zafixuje cenový strop na příjem provozovatele v jednotlivých položkách kalkulace na celou dobu trvání provozní smlouvy. Model dále pracuje s přesně stanoveným postupem a možností pro úpravu cenového stropu v průběhu doby trvání smlouvy a jsou součástí provozní smlouvy. Úprava je možná v rámci cenového přezkoumání. Druhým požadavkem je výše zisku provozovatele. Výpočet zisku se řídí cenovým výměrem MF podle hodnoty provozního majetku (součást smlouvy). Každý provozovatel má možnost investovat do infrastrukturního majetku a také je možnost vzdání se zisku. Další úprava se týká výše nájemného, která je stanovena podle požadavků OPŽP na výpočet udržitelnosti projektu (nástroj Udržitelnost 2014+). Poslední princip, který by mohl být využit v regulaci je dělení úspor. K uplatnění tohoto principu dochází v případě, kdy skutečné náklady jsou nižší než předpokládané náklady stanovené v soutěži. Jedná se o degresivní model dělení úspor mezi provozovatele a odběratele. V případě dělení úspor se toto projeví okamžitě na straně provozovatele, zatím co na straně odběratele se vliv dělení úspor projeví až v čase $t+2$. Jedná se o snížení nákladů na další období, snížením relevantní cenové položky. Zjednodušený finanční model prozatím není adaptován na dvousložkovou cenu.

Diskuze:

Bylo diskutováno, jestli je známo procento, které by vyjadřovalo podíl financování obnovy majetku a jeho rozvoje použitím dotačních zdrojů EU. Bylo vysvětleno, že EU podporuje jenom rozvojové projekty. Také bylo konstatováno, že prozatím nebyl vyjádřen počet zásobených obyvatel, u kterých je uplatňována cenotvorba podle zásad OPŽP. Byl přednesen názor, že by mělo být umožněno používat Zjednodušený finanční model dobrovolně pro nové koncese. Dále bylo konstatováno, že předností prezentovaného modelu je i stanovení ceny na vícero let napřed, co v konečném důsledku vytváří pro smluvní strany stabilitu a pro provozovatele možnost předvídat vývoj nákladů v čase. Prezentace bude rozeslána jednotlivým členům Výboru VaK. Předseda Výboru VaK ukončil diskuzi.

IV. Návrh na výpočet sociálně únosné ceny (SÚC) na rok 2019, kterou zveřejňuje MŽP/SFŽP pro projekty OPŽP, zařazeno z podnětu MŽP

Zástupci MŽP informovali členy Výboru VaK, že v rámci OPŽP se pro potřeby projektů využívá sociálně únosná cena. Cena se však prozatím stanovuje jako součtová pro pitnou a odpadní vodu dohromady. Ze strany příjemců, zejména obcí, vznikl požadavek, aby byla cena vyjádřená zvlášť pro pitnou vodu a odpadní vodu. Jedná se například o případy, kdy občané mají vlastní studny. První návrhy na rozdělení sociálně únosné ceny byly v loni, ale objevily se disproporce u některých krajů, které byly způsobené nedostatečnou kvalitou dat. Následně byla použita data z benchmarkingu za rok 2016, kde kvalita je lepší a jak z přiložené tabulky vyplývá, tak proporce mezi cenou pro pitnou a odpadní vodou je v průměru zhruba 50:50. Tabulka obsahuje návrh rozdělení ceny podle jednotlivých krajů, tak aby to reflektovalo jejich sociálně ekonomickou situaci.

Diskuze:

Bylo diskutováno, jak přistupují v okolních státech k určování sociálně únosné ceny, jak je stanoveno % z příjmu z vodného a stočného. Neexistuje jednotný přístup. MŽP využívá institut sociálně únosné ceny zejména při projektech, kde se nepodařilo napojit předpokládané množství odběratelů. Ze zkušenosti vycházeli ze zprávy OECD. Měli k dispozici ještě zprávu ze zemí v povodí Dunaje, kde bylo výsledné doporučení dokonce 5%, které je pro ČR nereálné. Dále bylo uvedeno, že k uvedené problematice byl přibližně před třemi lety publikován materiál MMF a EBRD, kde je zobrazen i vývoj problematiky sociálně únosné ceny. MZe zajímá vývoj sociálně únosné ceny zejména z pohledu udržitelnosti infrastruktury. Diskuze byla ukončena bez přijetí závěru Výborem VaK.

V. Různé

1. Zástupce MF položil dotaz týkající se stavu řešení úkolu z Programového prohlášení směřujícího ke vzniku nezávislého centrálního regulátora. Podle dostupných informací se problematika řeší na úrovni ministrů MŽP, MZe a premiéra vlády. Prozatím bez konkrétního výsledku.
2. Zástupce MPO předložil požadavek, aby byli členové Výboru VaK průběžně informováni o výstupech diskutované mezirezortní pracovní skupiny.
3. Členům Výboru VaK budou zaslány prezentace Hospodářské komory ČR o problematice úpravy dvousložkové ceny a předložené prezentace MŽP o nástrojích zjednodušeného finančního modelu, které by mohly být využity v rámci regulace.
4. Další jednání Výboru pro koordinaci regulace oboru vodovodů a kanalizací je předběžně naplánováno na leden 2019.

Zapsala: Ing. Želmíra Macková, MBA

Schválil: Ing. Aleš Kendík

Originál zápisu včetně prezenční listiny je uložen u tajemníka Výboru VaK.